

2. Петросян Л. А. Теория игр / Л. А. Петросян, Н. А. Зенкевич, Е. А. Семина: учеб. пос. – М.: Высш. шк., Книжный дом «Университет», 1998. – С. 304.

3. Нейман Дж. Теория игр и экономическое поведение / Дж. Нейман, О. Моргенштерн. – М.: НАУКА, 1970. – 983 с.

4. Шеллинг Т. Стратегия конфликта / Томас Шеллинг; пер. с англ. Т. Даниловой под ред. Ю. Кузнецова, К. Сониной. – М.: ИРИСЭН, 2007. – 366 с.

5. Антипенко В. Ф. Міжнародна кримінологія: досвід дослідження тероризму [Текст] / В. Ф. Антипенко: – Одеса: Фенікс, 2011. – 313 с.

6. Роберт Ауманн: теория игр в личной жизни, войне и экономике [Электронный ресурс]: [18.12.2012] / Наука и технологи. – Режим доступа: http://kapital-rus.ru/articles/article/robert_aumann_teoriya_igr_v_lichnoj_zhizni_vojne_i_ekonomike. – Заголовок с экрана.

УДК 343(043.2)

Літвінова І. Ф., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ГАРАНТІЙ ПРАВ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

У юридичній науці проблеми кримінально-процесуальних гарантій вирішувалися в плані дослідження процесуальних засобів, необхідних для досягнення завдань кримінального судочинства, для забезпечення інтересів правосуддя й особистості. Ученими були сформульовані і запропоновані різні підходи до вирішення питань поняття гарантій прав особи, їх класифікації за різними підставами. Кожний з них має своє значення, оскільки розкриває окремий аспект правової характеристики процесуальних гарантій.

Так, різні автори свого часу як гарантії розглядали: норми кримінально-процесуального права [1], права і обов'язки суб'єктів кримінального процесу [2], принципи кримінального процесу [3, с. 3].

П. С. Елькінд (Я. О. Мотовиловкер, В. З. Лукашевич та ін.) процесуальними гарантіями вважає не один процесуальний засіб, а систему засобів, зокрема, правові норми, принципи, окремі процесуальні інститути, при цьому пропонується різна система таких засобів [4, с. 36]. Така точка зору дійсно має під собою підстави, тому як процесуальні гарантії – це не роз'єднані процесуальні засоби, а система засобів, пов'язаних єдиною метою. Докладному дослідженню процесуальних гарантій присвячені дві монографії Е.Ф. Куцовой. У них автор всебічно розглядає поняття, значення, предмет, мету, зміст процесуальних гарантій прав і законних інтересів особи, їх зв'язок з іншими видами гарантій прав

громадян. Е.Ф. Куцова бачить сутність процесуальних гарантій у правах і обов'язках посадових осіб, органів і громадян, що беруть участь у кримінальному судочинстві [5, с. 13].

Подібне вирішення питання про сутність процесуальних гарантій впливає з розуміння їх деякими авторами як сукупності різних інститутів, норм і принципів усього кримінального процесу. Таке розуміння процесуальних гарантій ніби розчиняє їх у кримінальному процесі, ототожнює гарантії із самим процесом, тому у юридичній науці відбуваються спроби знайти інший підхід до визначення сутності процесуальних гарантій, показати в якості гарантій одну або декілька сторін кримінального процесу, а не весь процес у різних його аспектах.

Обґрунтовуючи свою систему процесуальних гарантій, автори беруть під сумнів і критикують системи інших. Причому судження ці настільки численні й різні, що викласти їх у межах тез, навіть основні з них, не представляється можливим.

Про сутність процесуальних гарантій свого часу була висловлена думка, що, на жаль, виявилася незатребуваною і не була підтримана. Так, А.Л. Ципкін вважав, що під процесуальними гарантіями варто розуміти тільки гарантії прав особистості, що створювати особливу категорію, особливе поняття процесуальних гарантій правосуддя немає підстав, тому що під ними розуміється вся сукупність процесуальних норм, тобто все кримінально-процесуальне право [6, с. 22]. Ця точка зору, на наш погляд, є цілком логічною, такою, що відповідає розумінню процесуальних гарантій дореволюційними класиками і деякими їх радянськими послідовниками, і має право на існування й подальшу розробку.

Дійсно, зважаючи на те, що однією зі сторін кримінально-процесуальних відносин завжди є державний орган або посадова особа, наділена владними повноваженнями, особлива увага повинна бути приділена гарантіям особи в кримінальному процесі, охороні її прав, свобод і законних інтересів.

Це означає, що необхідність виділення гарантій прав особи виступає соціальною потребою створення належних умов для активної діяльності учасників кримінального процесу. Це дозволить їм здійснювати свої функції і виконувати обов'язки, відстоювати й захищати свої права й законні інтереси. У свою чергу, реальне забезпечення прав підозрюваного, обвинуваченого (підсудного), засудженого є показником демократизму, гуманізму кримінального судочинства.

Зрозуміло, що державні органи і посадові особи, що ведуть кримінальний процес, зобов'язані дотримуватись встановленої законом процедури судочинства, забезпечувати реалізацію процесуальних прав громадян для того, щоб судочинство досягало своєї мети в кожному випадку і у кожному кримінальному провадженні. Зневага до законних інтересів осіб – учасників кримінального процесу, нехтування,

порушення, незаконне обмеження їх прав ставлять під загрозу не тільки інтереси конкретної особи, але й неминуче загрожують інтересам судочинства і суспільства загалом.

Література

1. Гарантии прав личности в социалистическом уголовном праве и процессе: Межвузовский тематический сборник / Министерство высшего и среднего специального образования РСФСР. Ярославский государственный университет; ред. кол. Я. О. Мотовиловкер (отв. ред.) и др. – Ярославль: ЯГУ, 1981. – 146 с.
2. Давыдов П. М. Дифференциация и гарантии в уголовном судопроизводстве / П. М. Давыдов // Гарантии прав лиц, участвующих в уголовной судопроизводстве. – Свердловск, 1975. – С. 5-11.
3. Полянский Н. Н. Вопросы теории советского уголовного процесса / Н. Н. Полянский. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1956. – 304 с.
4. Элькинд П. С. Сущность советского уголовно-процессуального права / П. С. Элькинд. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1963. – 173 с.
5. Куцова Э. Ф. Гарантии прав личности в советском уголовном процессе / Э. Ф. Куцова. – М.: Юрид. лит., 1973. – 114 с.
6. Цыпкин А. Л. Право на защиту в советском уголовном процессе / А. Л. Цыпкин. – Саратов: Изд-во Саратов. юрид. ин-та, 1959. – 337 с.

УДК 343.982.4 (043.2)

Логвиненко А. О., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ

Важливе місце в методиці розслідування окремих видів злочинів відведено криміналістичній характеристиці, яка являє собою систему найбільш значущих ознак, їх аналіз, а також їх взаємозв'язок, що дозволяє ефективно розслідувати вчинені злочини.

Термін «криміналістична характеристика злочинів» вперше в середині 60-х років ввів до наукового обігу Л.А. Сергєєв, який розглядав її як елемент методики розслідування злочинів. Під нею вчений розуміє сукупність взаємопов'язаних чинників, що характеризують особливості способів вчинення і слідів відповідних видів злочинів, об'єкту посягань, обставин, які характеризують учасників злочинів та їх злочинні зв'язки, час, місце, умови й обстановку вчинення злочинів [1, с. 4-5]. З того часу ця наукова категорія стала предметом дослідження багатьох вчених-криміналістів, але й до сьогодні серед них не має єдиного погляду на визначення терміну криміналістична характеристика.